

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Center
Center for international klima
og energi

Kontor
EU-kontoret

Dato
23. november 2023

J nr. 2023-5684

/ NATHO

Kommissionens meddelelse om den ottende rapport om status over Energiunionen

1. Resumé

Kommissionen har den 24. oktober 2023 fremsat en meddelelse om Kommissionens ottende rapport om status over Energiunionen, KOM(2023) 650.

Årets rapport fokuserer særligt på Energiunionens mål og ambitioner set i lyset af krigen i Ukraine og den globale energikrise. Det beskrives, hvordan EU succesfuldt har håndteret energikrisen og samtidig har styrket vejen mod en ren energitransition med udgangspunkt i gennemført lovgivning under den europæiske grønne pagt og Energiunionen. Kommissionen vurderer, at EU og dets medlemsstater i øget grad skal intensivere implementeringsindsatsen for at blive på sporet mod opfyldelsen af målene for 2030 og 2050. De sidste opdateringer af medlemsstaternes energi- og klimaplaner (NECP), forventet i 2024, bliver en vigtig milesten for at levere på udfordringerne og reagere på de ændrede omstændigheder siden vedtagelsen af de første planer i 2019. Fremadrettet skal EU fortsætte det igangværende arbejde, forberede sig på og adressere fremtidige udfordringer samt accelerere implementeringen af lovgivning under den Europæiske grønne pagt.

Meddelelsen har ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser.

Regeringen hilser Kommissionens ottende statusrapport over Energiunionen velkommen.

2. Baggrund

Den 25. februar 2015 lancerede Kommissionen som én af sine fem strategiske prioriteter en strategi for Energiunionen, KOM(2015) 80. Strategien bygger på fem gensidigt afhængige dimensioner: 1) Forsyningsikkerhed, solidaritet og tillid, 2) et fuldt integreret indre energimarked, 3) reduktion af energiforbruget via energieffektivitet, 4) reduktion af CO₂-udledninger og 5) forskning, innovation og konkurrence. Herudover indeholder strategien et afsnit om et forvaltningssystem for Energiunionen, hvori den årlige status over Energiunionen indgår som et centralt element.

Siden lanceringen af Energiunionen har Kommissionen fremsat nedenstående tiltag og handlingsplaner, som indgår i Kommissionens vurdering af årets status over Energiunionen.

I december 2019 lancerede Kommissionen den europæiske grønne pagt, som er en pakke af initiativer til formål at understøtte EU's grønne omstilling frem mod opnåelse af klimaneutralitet senest i 2050.

I juli 2021 præsenterede Kommissionen Fit for 55-lovgivningspakken, der har til formål at implementere EU's 2030-klimamål om en reduktion på mindst 55 pct. ift. 1990-niveauet. Størstedelen af pakken, inklusiv de mest centrale elementer for implementeringen af EU's 2030-mål, er nu vedtaget.

I maj 2022 præsenterede Kommissionen REPowerEU-planen, som har til formål at reducere EU's afhængighed af russiske fossile brændsler ved at fremskynde den grønne omstilling samt skabe et mere robust energisystem.

3. Formål og indhold

Meddelelsen har til formål at gøre status på Energiunionens mål og ambitioner, som i dette års rapport ses i lyset af krigen i Ukraine og den globale energikrise efter Covid19-pandemien. I rapportens indledning beskrives, hvordan EU's succesfulde håndtering af energikrisen betyder, at EU har undgået de værste konsekvenser, og at EU har formået at udnytte krisen til at styrke målsætningen om at fremme den grønne omstilling samt at gøre EU til det første klimaneutrale kontinent i 2050.

Årets rapport redegør for EU's reaktioner på de kriser, der har været de seneste år under den nuværende kommission, og vurderer de tilbageværende udfordringer. Rapporten indeholder følgende elementer:

- 1) En beskrivelse af, hvordan høje ambitioner på klima- og miljøområdet under den europæiske grønne pagt har udgjort basis for EU's kriseberedskabsstrategi og strategi for vækst og konkurrenceevne.
- 2) En analyse af 'state of play' i implementeringen af Energiunionens fem dimensioner baseret på Kommissionens vurdering af medlemsstaternes nationale energi- og klimaplaner (NECP).
- 3) En vurdering af fremtidige udfordringer for EU's energisystem og -politik.

I meddelelsen beskrives det, hvordan EU succesfuldt har håndteret energikrisen og samtidig har styrket vejen mod omstillingen af energisystemet med udgangspunkt i gennemført lovgivning under den europæiske grønne pagt og Energiunionen. Kommissionen vurderer, at EU's energisystem forud for vinteren 2023-2024 er velforberedt til at sikre energisikkerheden. Dog er der stadig risici i form af et muligt stop for import af gas via rørledninger, angreb på kritisk infrastruktur og mere ekstremt vejr. EU's kollektive resiliens afhænger derfor stadig af en balanceret tilgang og solidaritet mellem medlemsstaterne samt en fortsat årvågenhed overfor

geopolitiske begivenheder, som kan påvirke stabiliteten af gaspriser og energimarkedet.

Kommissionen gør desuden status på arbejdet med medlemsstaternes nationale energi- og klimaplaner (NECP). I 2023 har medlemsstaterne for første gang skulle afrapportere på deres NECP'er for 2020 gældende for perioden 2021-2030. Kommissionen har på denne baggrund vurderet medlemsstaternes fremskridt mod implementeringen af deres første NECP'er, hvilket er en essentiel del af vurderingen af, hvorvidt EU når sine klima- og energiambitioner for 2030. Det fremhæves, at medlemsstaterne er i gang med opdateringen af planerne på baggrund af deres hidtidige fremskridt og med henblik på at reflektere den nyligt vedtagne lovgivning (Fit for 55 og REPowerEU) samt den ændrede geopolitiske situation.

Kommissionen vurderer, at EU og dets medlemsstater i øget grad skal intensivere implementeringsindsatsen for at blive på sporet mod opfyldelsen af målene for 2030 og 2050. EU's udledninger i 2022 ventes at være tilbage på den 30-årige faldende tendens, som var gældende før pandemien. Dog viser de nyligste fremskrivninger, at der er udfordringer i forhold til at nå EU's kollektive klimamål, selv med forbehold for indførelse af yderligere tiltag. Derfor skal EU øge tempoet markant samt sætte øget fokus på de områder, hvor de nødvendige reduktioner er mest betydelige (f.eks. bygninger og transport), hvor fremskridtene ikke er tilstrækkelige (f.eks. landbrug), eller hvor udviklingen er gået den forkerte vej (f.eks. LULUCF). Det understreges yderligere, at mere regionalt samarbejde kan forbedre Energiunionens styrke og sammenhæng på tværs af de fem dimensioner. Ligeledes er dialog på flere niveauer grundlæggende for at sikre indflydelse på flere dele af samfundet om behovet for energiomstilling samt opfyldelsen af 2030-ambitionerne for klima og energi.

Af tilbageværende udfordringer på energi- og klimaområdet fremhæver Kommissionen: 1) en governance og policyarkitektur på energi- og klimaområdet, der går videre end 2030, 2) en styrkelse af EU's konkurrenceevne og industrielle lederskab, 3) en stabil forsyning af kritiske råstoffer, 4) en sikring af de nødvendige investeringer i den grønne omstilling, 5) energipriser, som er til at betale samt en stærk forbrugerbeskyttelse, 6) en forbedring af energimarkeder, elnettet og et bedre integreret energisystem, 7) en adressering af manglende arbejdskraft og faglært arbejde i energisektoren, 8) effekten af vandmangel på energisystemer og 9) fastsættelsen af en fast tidsramme for udfasningen af subsidier til fossile brændsler.

Kommissionen konkluderer, at EU indtil nu har gjort fremskridt for at sikre energiautonomi og sikkerhed, og at EU næsten er klar i forhold til at sikre en retfærdig grøn omstilling med overkommelige energipriser pga. Fit for 55 og REPowerEU. Dog er der på trods af EU's succesfulde håndtering af energikrisen tilbageværende udfordringer. Samtidig fremhæves, at inflationen og klimakrisens konsekvenser betyder, at fremtiden bliver mere kompleks. De sidste opdateringer af medlemsstaternes energi- og klimaplaner (NECP), forventet i 2024, bliver en vigtig milesten for at levere på udfordringerne og reagere på de ændrede omstændigheder

siden vedtagelsen af de første planer i 2019. Fremadrettet skal EU fortsætte det igangværende arbejde, forberede sig på og adressere fremtidige udfordringer samt accelerere implementeringen af lovgivning under den europæiske grønne pagt. Kommende investeringer og lovgivning skal allerede tage scenariet efter 2030 til efterretning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark.

8. Høring

Sagen er sendt i høring i specialudvalget for klima-, energi- og forsyningspolitik. Der er modtaget følgende høringsvar.

Dansk Metal bakker grundæggende op om rapportens konklusioner. *Dansk Metal* ser stadig behov for fortsatte investeringer i vedvarende energikilder, hvis EU skal indfri sit 2030-mål. *Dansk Metal* finder manglen på faglært arbejdskraft til at sikre den grønne omstilling problematisk og ønsker fortsat politisk bevågenhed på området.

Rådet for Grøn Omstilling er generelt positive, men finder det problematisk, at medlemslandenes overskridelse af 2020-målet i 2021 ikke er nævnt i rapporten. Flere medlemsstater, herunder Danmark, halter bagefter ift. den årlige energispareforpligtelse. Ligeledes finder *Rådet for Grøn Omstilling* det kritisabelt, at det alene er Nederlandene, der imødekommer renoveringskravet på 3 pct. af statslige bygninger. Den svingende datakvalitet blandt medlemslandene gør det helt

afgørende, at definitionen for "worst-performing buildings" bliver tydeligt defineret og harmoniseres på tværs af EU.

Dansk Erhverv vurderer, at meddelelsen giver et godt overblik over den energi- og klimapolitiske udvikling i EU det seneste år. *Dansk Erhverv* savner, at meddelelsen reflekterer over negative konsekvenser ved profitloftet over indtægter fra VE-produktion, herunder investeringsvilligheden i VE. *Dansk Erhverv* bakker op om Kommissionens budskab om, at VE-opsætningen skal op i tempo for, at EU kan indfri sine energi- og klimapolitiske mål. Det er positivt, at der gennem den sociale klimafond bl.a. afsættes midler til en grøn omstilling af transporten. Det bør være en dansk prioritet, at der afsættes midler til at understøtte udbygningen af ladeinfrastruktur og tilskud til tunge køretøjer.

Dansk Industri er enige med Kommissionen i, at EU er kommet hensigtsmæssigt gennem de store begivenheder, som i senere år har påvirket energimarkedene. Det er *Dansk Industris* vurdering, at gas- og elmarkederne har vist sig robuste, og at det derfor er vigtigt ikke at ændre grundpræmisserne. Det pointeres, at der på trods af store planer om grøn omstilling er mange virksomheder, som oplever en presset økonomi. *Dansk Industri* ser positivt på de prioriteter som Kommissionen fremhæver i meddelelsen.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at der er generel opbakning til meddelelsen og Kommissionens intention om at gøre løbende status for udmøntningen af Energiunionen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens ottende statusrapport over Energiunionen velkommen.

Regeringen støtter statusrapportens udformning, som både skaber retning for EU's energi- og klimapolitik, sikrer fremdrift i forhold til målsætninger og synliggør områder, hvor indsatsen skal styrkes, herunder på de områder, hvor det nødvendige tempo og udvikling ikke er tilstrækkelig.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.